

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“31” 08 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДОЛІКАРСЬКА МЕДИЧНА ДОПОМОГА У НЕВІДКЛАДНИХ СТАНАХ

Спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

Розробник

Дроботун О.С.

Завідувач кафедри розробника

Гетманцев С.В.

Завідувач кафедри спеціальності

Гетманцев С.В.

Гарант освітньої програми

Яблонська Т.М.

Декан факультету

Тупсєв Ю.В.

Начальник НМВ

Шкірчак С. І.

Миколаїв – 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Долікарська медична допомога у невідкладних станах	
Галузь знань	22 Охорона здоров'я	
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	2	
Навчальний рік	2022-2023	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	3,4 семестр	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4,5 кредити / 135 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	32 год 32 год	
	71 год	
Відсоток аудиторного навантаження	47 %	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	залік	

1. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: оволодіння студентами спеціальності 027 Фізична терапія. Ерготерапія достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок щодо своєчасної діагностики і надання долікарської медичної допомоги у разі виникнення невідкладних станів під час занять фізичною культурою і спортом, дорожньотранспортних пригод, військових дій, на виробництві, у побуті, при надзвичайних ситуаціях та гострих терапевтичних, хірургічних, неврологічних і термінальних станах.

Завдання: набуття здобувачами вищої освіти знань, умінь і здібностей (компетенцій) ефективно вирішувати ситуації та умінь надання домедичної допомоги в загрозованих для життя і здоров'я різноманітних ситуаціях.

Розроблена програма відповідає освітній програмі та орієнтована на **формування компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК11	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями
	ЗК12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК02	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
	СК12	Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

Передумови вивчення дисципліни: засвоєння дисциплін «Анатомія людини», «Фізіологія», «Основи медичних знань».

В результаті вивчення дисципліни студент *має знати:*

- основні клінічні ознаки патологічних станів, загрозованих для життя потерпілого, принципи надання невідкладної долікарської медичної допомоги при них;
- порядок і черговість виконання заходів ДМД щодо врятування життя потерпілих та проведення реанімаційних заходів;
- принципи медичного сортування;
- причини і основні етапи розвитку гострих патологічних станів, що виникають в результаті соматичних захворювань, травматичних уражень, отруєнь, нещасних випадків для надання обґрунтованої і адекватної ДМД;
- основні методи асептики і антисептики при наданні ДМД;
- методика диференціації кровотеч та способи їх зупинки;
- методика серцево-легеневої реанімації, протокол САВ;
- способи транспортної іммобілізації.

має вміти:

- проводити первинну діагностику загрозованих станів, визначати пріоритетність надання першої долікарської допомоги;
- проводити первинне сортування та надавати невідкладну допомогу у разі масових уражень, катастроф, бойових дій, тощо;
- надавати ДМД у разі гострих станів при різних соматичних захворюваннях,

нешасних випадках, травмах та отруєннях; у разі непритомності, травматичного шоку і коми;

- вміти проводити реанімаційні заходи, здійснювати СЛР;
- зупиняти різні види кровотеч, накладати стерильну пов'язку на рани різних частин тіла;
- здійснювати транспортну іммобілізацію; готувати потерпілого до транспортування спеціалізованим або підсобним транспортом.

Відповідно до освітньої програми очікувані **результати навчання** включають вміння:

ПР 05	Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.
ПР 18	Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Тематичні модулі	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Долікарська медична допомога при гострих невідкладних станах, що загрожують життю	8	8	16
2	Долікарська медична допомога при травматичних ушкодженнях	4	4	10
3	Долікарська медична допомога при ураженнях екогенними чинниками навколишнього середовища	4	4	10
4	Долікарська медична допомога при соматичних захворюваннях, що несуть загрозу життю	8	8	17
5	Долікарська медична допомога при масових ураженнях та наслідках бойових дій	8	8	18
	Всього за курсом	32	32	71

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Поняття долікарської медичної допомоги. Принципи та алгоритми медичного сортування 1. Поняття невідкладної домедичної допомоги. 2. Принципи медичного сортування. Система «START». 3. Первинне обстеження потерпілих з невідкладними станами.
2	Тема 2. Перша долікарської допомога при кровотечах 1. Види кровотеч. 2. Способи зупинки артеріальної кровотечі 3. Способи зупинки венозної кровотечі 4. Внутрішні кровотечі
3	Тема 3. Перша допомога при зупинці кровообігу і дихання. Серцево-легенева реанімація 1. Поняття раптової серцевої смерті 2. Базова серцево-легенева реанімація 3. Автоматична зовнішня дефібриляція 4. Алгоритм надання допомоги при обтурації дихальних шляхів стороннім тілом
4	Тема 4. Перша допомога при інфаркті, інсульті та гіпертонічному кризі 1. Інфаркт міокарда: клінічні ознаки та домедична допомога 2. Експрес-діагностика інсульту. Заходи першої допомоги 3. Перша допомога при гіпертонічному кризі
5	Тема 5, 6. Перша допомога при травматичних ушкодженнях 1. Поняття травми. Класифікація травм.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Періоди травматичної хвороби. 3. Переломи: види та ознаки. 4. Перша допомога при переломах кінцівок. 5. Перша допомога при переломах тазу. 6. Вивихи: діагностика та перша допомога. 7. Травми голови: клінічні ознаки та перша допомога. 8. Домедична допомога та правила транспортування при травмах хребта. 9. Травми грудної клітини. 10. Травми живота.
6	<p>Тема 7, 8. Домедична допомога при ураженнях екогенними чинниками навколишнього середовища</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опіки: класифікація та методи першої допомоги. 2. Перегрівання. 3. Обмороження. 4. Ураження електричним струмом; 5. Утоплення. 6. Домедична допомога при алергічних реакціях та анафілактичному шоці. 7. Домедична допомога при укусах тварин, комах і плазунів. 8. Домедична допомога при отруєннях.
7	<p>Тема 9. Домедична допомога при судомних/епілептичних нападах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про судоми. Етіологія судомних нападах. 2. Епілепсія: причини та прояви. 3. Домедична допомога при судомних/ епілептичному нападі. 4. Фебрильні судоми
8	<p>Тема 10. Невідкладна допомога при гострих ендокринологічних станах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Невідкладні стани при цукровому діабеті. 2. Гіпоклікемія. Гіпоглікемічна кома 3. Гіперглікемія. Гіперглікемічна (кетозна) кома
9	<p>Тема 11. Перша допомога при соматичних захворюваннях із гострим порушенням функції дихання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Захворювання органів дихання, що можуть супроводжуватися загрозливими для життя станами. 2. Бронхіальна астма. Перша допомога при нападі БА. 3. Гострий стенозуючий ларинготрахеїт. Перша допомога при стенозі гортані у дітей. 4. Перша допомога при обтурації трахеї та бронхів.
10	<p>Тема 12. Заходи невідкладної допомоги при симптомах гострого живота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гострий апендицит: симптоми та перша допомога. 2. Заходи невідкладної допомоги при гострому холециститі та панкреатиті. 3. Перфораційна виразка шлунка та 12-ти палої кишки. 4. Діагностика та перша допомога при зацімленні грижі та гострій кишковій непрохідності.
11	<p>Тема 13. Перша допомога при синдромі тривалого стиснення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Позичне стискання м'яких тканин. 2. Особливості проведення огляду потерпілого при позичному стисканні м'яких тканин. 3. Техніка надання першої медичної допомоги при позичному стисканні м'яких тканин.
12	<p>Тема 14. Перша допомога при масових ураженнях</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Біологічні чинники масового ураження. 2. Хімічні чинники масового ураження: бойові отруйні речовини: симптоми отруєння та заходи невідкладної допомоги. 3. Вибухова травма: особливості огляду потерпілого та алгоритм надання першої допомоги.
13	<p>Тема 15,16. Перша медична допомога в умовах бойових дій</p>

1. Особливості надання першої медичної допомоги в бойових умовах.
2. Перша допомога при мінно-вибухових травмах.
3. Перша допомога при бароакустичній травмі (контузії).
4. Перша допомога при травматичних ампутаціях кінцівок.

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Організаційні аспекти долікарської медичної допомоги</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види медичної допомоги: невідкладна, долікарська, перша лікарська, кваліфікована, спеціалізована. 2. Ознаки життя та смерті. 3. Оснащення, що використовується для надання невідкладної долікарської медичної допомоги.
2	<p>Тема 2. Надання першої допомоги при кровотечах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення кровотечі, класифікація кровотеч. 2. Особливості надання першої допомоги при різних видах кровотечі: тимчасова зупинка кровотечі. 3. Клінічна картина і перша допомога при окремих видах кровотеч - носовій, легеневій, шлунково-кишковій, матковій, внутрішньочеревній.
3	<p>Тема 3. Раптова зупинка серцевої діяльності. Техніка серцево-легеневої реанімації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про клінічну та біологічну смерть. 2. Протокол СЛР – С-А-В. 3. Техніка непрямого масажу серця. 4. Техніка штучного дихання. 5. Перша допомога при обтурації дихальних шляхів стороннім тілом.
4	<p>Тема 4. Перша допомога при судинних катастрофах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про «серцевий напад», клінічні ознаки. 2. Клінічні прояви інфаркту міокарда 3. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при болях в серці (стенокардія, інфаркт). 4. Поняття про інсульт, види інсультів. 5. Клінічні ознаки та методи експрес-діагностики інсультів 6. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на інсульт. 7. Клінічні прояви та долікарська допомога при гіпертонічному кризі.
5	<p>Тема 5. Перша домедична допомога при травматичних ушкодженнях: переломи та вивихи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про травму та травматичну хворобу. 2. Травматичний шок, стадії розвитку травматичного шоку. 3. Поняття про переломи, класифікація переломів. 4. Перша медична допомога при переломах кісток верхньої кінцівки. 5. Перша медична допомога при переломах кісток нижньої кінцівки. 6. Перша медична допомога при переломах кісток тазу. 7. Перша медична допомога при вивихах.
6	<p>Тема 6. Перша домедична допомога при травматичних ушкодженнях: травми голови і тулуба</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Травми голови: класифікація та клінічні ознаки. 2. Домедична допомога при травмах голови. 3. Травми хребта: види та механізми травмування. 4. Перша медична допомога при травмах хребта. 5. Поняття про пневмоторакс, домедична допомога. 6. Травми живота, алгоритм дій при травмах живота на домедичному етапі.
7	<p>Тема 7, 8. Перша домедична допомога при ураженнях екогенними чинниками навколишнього середовища</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опіки: класифікація, характеристика та алгоритм першої домедичної допомоги.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Особливості надання першої домедичної допомоги при хімічних опіках. 3. Перша допомога при радіаційному ураженні. 4. Перша допомога при обмороженнях. 5. Перша допомога при ураженні струмом. 6. Поняття про анафілаксію та анафілактичний шок. Алгоритм надання допомоги людині з анафілактичним шоком. 7. Перша допомога при укусах змій та павуків. 8. Перша допомога при укусах диких тварин. 9. Перша допомога при отруєннях продуктами рослинного й тваринного походження.
8	<p>Тема 9. Домедична допомога при судомах/епілептичному нападі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Судомний синдром. Причини та класифікація судом. 2. Діагностика судомного синдрому. 3. Надання невідкладної допомоги при судомах на догоспітальному етапі. 4. Загальні відомості про епілептичний напад. 5. Алгоритм невідкладної допомоги в разі епілептичного нападу. 6. Фебрильні судоми, механізм виникнення та алгоритм першої допомоги. 7. Судоми при істерії. Алгоритм диференціальної діагностики істеричного нападу та алгоритм невідкладної допомоги.
9	<p>Тема 10. Невідкладна допомога при гострих ендокринологічних станах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Невідкладні стани при цукровому діабеті. 2. Гіпоклікемія. Гіпоглікемічна кома 3. Гіперглікемія. Гіперглікемічна (кетоацидозна) кома 4. Профілактика загрозливих станів при цукровому діабеті
10	<p>Тема 11. Перша допомога при соматичних захворюваннях із гострим порушенням функції дихання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Захворювання органів дихання, що можуть супроводжуватися загрозливими для життя станами. 2. Бронхіальна астма. Перша допомога при нападі БА. 3. Гострий стенозуючий ларинготрахеїт. Перша допомога при стенозі гортані у дітей. 4. Перша допомога при обтурації трахеї та бронхів.
11	<p>Тема 12. Заходи невідкладної допомоги при симптомах гострого живота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гострий апендицит: симптоми та перша допомога. 2. Заходи невідкладної допомоги при гострому холециститі та панкреатиті. 3. Перфораційна виразка шлунка та 12-ти палої кишки. 4. Діагностика та перша допомога при зацімленні грижі та гострій кишковій непрохідності.
12	<p>Тема 13. Перша допомога при синдромі тривалого стиснення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Позиційне стискання м'яких тканин. 2. Особливості проведення огляду потерпілого при позиційному стисканні м'яких тканин. 3. Техніка надання першої медичної допомоги при позиційному стисканні м'яких тканин.
13	<p>Тема 14. Перша допомога при масових ураженнях</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи медичного сортування та особливості огляду потерпілих на місці події 2. Перша допомога при масовому ураженні біологічними чинниками. 3. Перша допомога при масовому ураженні хімічними чинниками. 4. Вибухова травма: особливості огляду потерпілого та алгоритм надання першої допомоги.
14	<p>Тема 15,16. Перша медична допомога в умовах бойових дій</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості надання першої медичної допомоги в бойових умовах. 2. Перша допомога при мінно-вибухових травмах. 3. Перша допомога при бароакустичній травмі (контузії). 4. Перша допомога при травматичних ампутаціях кінцівок.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати теми, наведені нижче. На одну з тем (за вибором) створити презентацію (10-15 слайдів) або реферат за наступною схемою:

- Характеристика патологічного стану, причини виникнення, клінічні прояви;
- Алгоритм першої домедичної допомоги при зазначеному патологічному стані;
- Типові помилки (заборонені дії) при першій домедичній допомозі при зазначеній патології.

Обсяг реферативної роботи має складати – 10-15 сторінок. До загального обсягу роботи не входять додатки, глосарій, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають суцільній нумерації. Робота має бути акуратно написана від руки або надрукована з дотриманням стилістичних і граматичних норм. У тексті обов'язково повинні бути посилання на літературу та інші джерела, що використовувалися при підготовці роботи.

Текст викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А-4(210 x 297).

Робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем; вирівнювання – “За шириною”; міжрядковий інтервал “Полуторний” (1,5 Lines); абзацний відступ – п'ять знаків (1,25 см); верхнє і нижнє поле – 2 см., лівє – 3 см, правє – 1 см. Абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Скорочення слів та словосполучень мають відповідати чинним стандартам з бібліотечної та видавничої справи (наприклад: Міністерство внутрішніх справ України (далі – МВС)).

Розділи та підрозділи мають містити заголовки, які належить точно відтворювати у змісті. Заголовки розділів, як правило, розміщують посередині рядка. Назви розділів друкують великими літерами без розділових знаків у кінці, без підкреслень. Заголовки розділів слід починати з належного відступу.

Абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати п'яти знакам (стандартний відступ, визначений текстовими редакторами на ПК).

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Переніс слів у заголовках розділів слід уникати. Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом, при друкованому виготовленні письмової роботи, повинна становити не менше двох рядків.

Нумерація сторінок має бути наскрізною. Порядковий номер сторінки позначають арабською цифрою і проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки чи рисок. Титульний аркуш (додається) включається до загальної нумерації сторінок письмової роботи, але номер сторінки на титульному аркуші, як правило, не проставляють. Розділи слід нумерувати також арабськими цифрами.

При використанні літературних джерел в тексті письмової роботи можуть бути два варіанти посилань на них. Перший – це посторінкові посилання (виноски): коли на сторінці цитується джерело, то внизу цієї сторінки під основним текстом наводиться бібліографічний опис літературного джерела і вказується сторінка. Другий – коли в разі посилання на літературне джерело у квадратних дужках вказується його порядковий номер у списку літератури та конкретна сторінка, наводиться цитата, точні цифри, дані, наприклад [3, с. 17].

Ілюстративний матеріал – малюнки, графіки, схеми тощо слід розміщувати безпосередньо після прешого посилання на нього в тексті. Якщо графік, схема, таблиця не поміщається на сторінці, де є посилання, їх подають на наступній сторінці. На кожний ілюстративний матеріал мають бути посилання в тексті.

Теми для самостійного опрацювання

1. Перша домедична допомога при синдромі тривалого стиснення.
2. Перша домедична допомога при травматичній ампутації кінцівок.
3. Перша домедична допомога при шоківих станах.
4. Перша домедична допомога при падіннях з висоти.
5. Перша домедична допомога при судомах/епілептичному нападі.
6. Перша домедична допомога при підозрі на отруєння невідомою речовиною.
7. Бойові отруйні речовини. Ознаки отруєння та алгоритм першої допомоги.
8. Порядок дій та перша домедична допомога при радіаційних ураженнях.
9. Мінно-вибухова травма. Перша допомога при наслідках вибухової травми.
10. Контузія. Перша домедична допомога при контузіях.
11. Перша домедична допомога при травмах очей.
12. Перша допомога при нападі бронхіальної астми.
13. Перша допомога при гіпо- та гіперглікемії.
14. Алкогольне та наркотичне сп'яніння. Методи заспокоєння постраждалих з розладами поведінки.
15. Порядок надання психологічної підтримки постраждалим при надзвичайній ситуації.
16. Принципи надання першої медичної допомоги при дорожньо-транспортних подіях.
17. Техніка надання першої медичної допомоги при падінні з висоти.
18. Техніка надання першої медичної допомоги при позиційному стисканні м'яких тканин.
19. Техніка надання першої медичної допомоги.
20. Основні особливості надання першої медичної допомоги при гострих хірургічних захворюваннях.
21. Основні особливості надання першої медичної допомоги при гострих терапевтичних захворюваннях.
22. Основні особливості надання першої медичної допомоги при невідкладних станах в акушерстві
23. Надання першої медичної допомоги при діабетичних комах (гіпоглікемія, гіперглікемія, кетоацидоз)
24. Надання першої медичної допомоги при судомах (епілепсії).
25. Надання першої медичної допомоги при загрозливих для життя станах при захворюваннях органів дихання (приступ бронхіальної астми, обтурація трахеї, бронхів).

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Навчально-методичний матеріал: конспекти лекцій та практичних занять.

Мережа Інтернет: доступ до сайтів університетів та інших сайтів, що необхідні для навчального процесу

Обладнання: мультимедійний проектор, тонометр, апарат ЕКГ, динамометр, гоніометр.

5. Підсумковий контроль

Перелік питань підсумкового контролю (залік)

1. Перша медична допомога, визначення, значення. Загальні принципи надання першої медичної допомоги.
2. Основні особливості надання першої медичної допомоги при гострих хірургічних захворюваннях.
3. Основні особливості надання першої медичної допомоги при гострих терапевтичних захворюваннях.
4. Основні особливості надання першої медичної допомоги при невідкладних станах в акушерстві.
5. Визначення і загальна характеристика шоку. Види. Основні причини. Принципи надання першої медичної допомоги при шоці.
6. Визначення і загальна характеристика колапсу. Основні причини. Принципи надання першої медичної допомоги при колапсі.
7. Визначення і загальна характеристика коми. Види. Основні причини. Принципи надання першої медичної допомоги при комі.
8. Надання першої медичної допомоги при діабетичних комах (гіпоглікемія, гіперглікемія, кетоацидоз),
9. Надання першої медичної допомоги при кардіогенному шоці.
10. Надання першої медичної допомоги при судомах (епілепсії).
11. Надання першої медичної допомоги при загрозливих для життя станах при захворюваннях органів кровообігу (інфаркт міокарда, гостра серцево-судинна недостатність, аритмії, гіпертонічний криз).
12. Надання першої медичної допомоги при загрозливих для життя станах при захворюваннях органів дихання (приступ бронхіальної астми, обтурація трахеї, бронхів).
13. Надання першої медичної допомоги при загрозливих для життя станах при алергічних захворюваннях (анафілактичний шок, набряк Квінке
14. Надання першої медичної допомоги при інсультах.
15. Надання першої медичної допомоги при загрозливих для життя станах при «гострому животі» (гострий апендицит, холецистит, панкреатит, перфораційна виразка шлунка та 12-ти палої кишки, защемлені грижі, кишкова непрохідність).
16. Отруєння. Оцінка стану пацієнта. Принципи першої медичної допомоги при отруєннях.
17. Отруєння грибами. Особливості першої медичної допомоги при отруєнні грибами.
18. Укуси отруйних тварин та комах. Особливості першої медичної допомоги при укусах отруйних тварин і комах.
19. Загальна характеристика ушкоджень, травм і поранень. Принципи надання першої медичної допомоги при ушкодженнях, травмах та пораненнях.
20. Масові ураження. Послідовність допомоги при масових ураженнях. Правила евакуації потерпілих.

21. Методи іммобілізації, транспортування при ушкодженнях, травмах і пораненнях.

22. Кровотечі. Класифікація. Принципи надання першої медичної допомоги при кровотечах.

23. Геморагічний шок. Принципи надання першої медичної допомоги при геморагічному шоці.

24. Рани, поняття. Оцінка ран. Принципи і особливості надання першої медичної допомоги при різних видах механічних ран.

25. Кусані рани. Принципи і особливості надання першої медичної допомоги при кусаних ранах.

26. Ускладнення ран. Профілактика газової гангрені, правцю та сказу.

27. Поняття краш-синдрому. Тактика першої медичної допомоги при краш-синдрому.

28. Травми голови. Методика обстеження травмованих. Принципи і особливості надання першої медичної допомоги при травмах голови.

29. Травми хребта. Методика обстеження травмованих. Принципи і особливості надання першої медичної допомоги при травмах хребта.

30. Травма шийного відділу хребта. Особливості надання першої медичної допомоги при травмі шийного відділу хребта.

31. Травма грудного відділу хребта. Особливості надання першої медичної допомоги при травмі грудного відділу хребта.

32. Травма поперекового відділу хребта. Особливості надання першої медичної допомоги при травмі поперекового відділу хребта.

33. Травми грудної клітки. Методика обстеження органів грудної клітки. Принципи надання першої медичної допомоги при травмах грудної клітки.

34. Травми грудної клітки: пневмоторакс. Особливості надання першої медичної допомоги при пневмотораксі.

35. Травми грудної клітки: гемоторакс. Особливості надання першої медичної допомоги при гемотораксі.

36. Травми грудної клітки: обструкція дихальних шляхів. Особливості надання першої медичної допомоги при обструкції дихальних шляхів.

37. Травми грудної клітки: травма серця. Особливості надання першої медичної допомоги при травма серця.

38. Травми органів черевної порожнини. Види. Методика обстеження. Особливості надання першої медичної допомоги при пошкодженні живота.

39. Травми органів тазу. Види. Методика обстеження. Ускладнення, загрозливі для життя. Особливості надання першої медичної допомоги при пошкодженні органів тазу.

40. Травми верхніх кінцівок. Види. Методика обстеження. Принципи надання першої медичної допомоги при різних травмах верхніх кінцівок.

41. Травми верхніх кінцівок: забої, розриви зв'язок, м'язів. Особливості надання першої медичної допомоги при забоях, розривах зв'язок, м'язів.

42. Травми верхніх кінцівок: переломи кісток. Особливості надання першої медичної допомоги при переломах кісток.

43. Травми верхніх кінцівок: травматична ампутація. Особливості надання першої медичної допомоги при травматичній ампутації верхньої кінцівки.

44. Травми верхніх кінцівок з кровотечею. Особливості надання першої медичної допомоги при травмах верхніх кінцівок з кровотечею.

45. Травми нижніх кінцівок. Види. Методика обстеження. Принципи надання першої медичної допомоги при різних травмах нижніх кінцівок.
46. Травми нижніх кінцівок: забіи, розриви зв'язок, м'язів. Особливості надання першої медичної допомоги при забіях, розривах зв'язок, м'язів.
47. Травми нижніх кінцівок: переломи кісток. Особливості надання першої медичної допомоги при переломах кісток.
48. Травми нижніх кінцівок: травматична ампутація. Особливості надання першої медичної допомоги при травматичній ампутації верхньої кінцівки.
49. Травми нижніх кінцівок з кровотечею. Особливості надання першої медичної допомоги при травмах нижніх кінцівок з кровотечею.
50. Принципи надання першої медичної допомоги при ушкодженнях чинниками навколишнього середовища.
51. Перегрівання. Визначення. Обстеження при підозрі на перегрівання. Особливості надання першої медичної допомоги при перегріванні.
52. Опіки. Визначення. Обстеження при опіках. Особливості надання першої медичної допомоги при опіках.
53. Переохолодження. Визначення. Обстеження при підозрі на переохолодження. Особливості надання першої медичної допомоги при переохолодженні.
54. Відмороження. Визначення. Обстеження при підозрі на відмороження. Особливості надання першої медичної допомоги при відмороженні.
55. Утоплення. Визначення. Обстеження при утопленні. Особливості надання першої медичної допомоги при утопленні.
56. Ураження електричним струмом. Визначення. Обстеження при ураженні електричним струмом. Особливості надання першої медичної допомоги при ураженні електричним струмом.
57. Ураження блискавкою. Визначення. Обстеження при ураженні блискавкою. Особливості надання першої медичної допомоги при ураженні блискавкою.
58. Принципи надання першої медичної допомоги при різних видах механічних травм.
59. Дорожньо-транспортна подія. Види ушкоджень і травмувань при дорожньо-транспортних подіях. Принципи надання першої медичної допомоги при дорожньо-транспортних подіях.
60. Падіння з висоти. Особливості проведення огляду потерпілого при виникненні підозри на падіння з висоти. Техніка надання першої медичної допомоги при падінні з висоти.
61. Позичійне стискання м'яких тканин. Особливості проведення огляду потерпілого при позичійному стисканні м'яких тканин. Техніка надання першої медичної допомоги при позичійному стисканні м'яких тканин.
62. Травми і пошкодження очей. Особливості проведення огляду потерпілого при травмах і пошкодженнях очей. Техніка надання першої медичної допомоги.
63. Укуси тварин і комах. Особливості проведення огляду потерпілого при укусах тварин і комах. Техніка надання першої медичної допомоги при укусах тварин і укусах комах.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Виконання практичних завдань (8 практ. по 5 балів)	40
2	Виконання завдання до самостійної роботи студентів	30
3	Залік	30
	Всього	100

Усна відповідь на практичному занятті

3 балів	Студент має глибокі міцні і системні знання з теми, використовує наукову термінологію, вільно володіє понятійним апаратом. Правильно планує свою самостійну роботу. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи наукову термінологію.
2 бали	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей.
1 бали	Студент знає програмний матеріал повністю; має практичні навички в аналізі системи заходів, які здійснюються при оздоровчо-рекреаційній руховій активності з різними верствами населення; недостатньо вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми.

Написання та захист реферату

15 балів	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить нову, нетрадиційну інформацію з даного питання і пропозиції щодо її практичного застосування.
12-14 балів	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається переважно на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить фрагменти нової, нетрадиційної інформації. Оформлення роботи має незначні недоліки.
8-11 балів	Запропонована студентом робота викладена в необхідному обсязі, оформлена грамотно, включає базовий теоретичний та практичний вихід, але містить певні недоліки у висвітленні питання, яке досліджувалось. Оформлення роботи має деякі недоліки.
4-7 балів	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але не має практичного виходу. Виклад матеріалу неточний, присутні значні недоліки у висвітленні теми та оформленні роботи.
2-3 бали	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але тема розкрита неповністю. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми. Обсяг та оформлення запропонованої роботи мають значні неточності.
1 бал	Робота базується на фрагментарних знаннях з курсу. Тема дослідження не розкрита. Оформлення не відповідає вимогам.

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

8. Антонов А. Г. Основи медичної допомоги / А. Г. Антонов, А. М. Колесніков, Н. О. Комісарова. Київ: КНТ, 2018. 338 с. (друге, перероблене, доповнене).
9. Антропова Т.О. Невідкладні стани в терапії. К.: Медицина, 2008.
10. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): Методичний посібник / В.О.Крилюк, В.Д.Юрченко, А.А.Гудима [та ін.] – К.: НВП “Інтерсервіс”, 2014. - 84 с.
11. Екстренна та невідкладна медична допомога. Том І: допомога травмованим на догоспітальному етапі: національний підручник / В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, Г.В. Загорій, А.А. Гудима, Н.І. Іскра та ін. Київ. 2017. 504 с.
12. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи): посібник // за редакцією професора О.В. Богомолець, професора Г.Г. Роціна. Київ. Юстон. 2016. 212 с.
13. Основи медичних знань та долікарської допомоги: підручник для студентів вищих навчальних закладів 3 та 4 рівнів акредитації / Я.І.Федонюк, В.С. Грушко, О.М. Довгань та інші. Тернопіль. Навчальна книга-Богдан, 2012. 728 с.
14. Перша долікарська допомога : Навч. посіб. для студ. вищ. фармац. навч. закл. і фармац. ф-тів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації/О.М. Кіт, О.Л. Ковальчук, І.С. Вардинець, А.О. Боб. Т.: ТДМУ: Укрмедкн., 2008. 335с.
15. Перша долікарська допомога: підручник / П. Д. Фомін, Т. Д. Никула, В. О. Мойсеєнко, П. В. Іванчов; за заг. ред. П. Д. Фоміна / Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця. Київ : Майстер книг. 2014. – 616 с

7.2 . Додаткові:

1. Маруненко І.М., Тимчик О.В. Медико-соціальні основи здоров'я: навчальний посібник для проведення практичних робіт студентів вищих навчальних закладів. – К.: КУ імені Бориса Грінченка, 2017. – 364 с.
2. Тимчик О.В., Мойсак О.Д. Основи медичних знань: навчальний посібник для проведення практичних робіт студентів вищих навчальних закладів. – К.: КУ імені Бориса Грінченка, 2018. – 64 с.
3. Надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків / Черкас. держ. технол. ун-т; Уклад.: Кожем'якін О.С., Цікановський В.Л.. - Черкаси: ЧДТУ, 2003. - 39 с.
4. Петрик О.І. Перша допомога при дорожньо-транспортних пригодах: Навч.-метод.посіб. / О.І. Петрик , Р.О. Валецька . - Луцьк: Вежа, 2000. - 64 с.

7.3. Інтернет-ресурси:

http://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/%D0%A1%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%9F%D0%9F-%E2%80%94%D0%90%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%9A%D0%9A_last.pdf

<http://Istaidplast.org.ua/>

<http://tomrda.gov.ua/news/486865/>

<http://moz.gov.ua/article/health/jak-nadati-pershu-dopomogu-zagalni-pravila>
<http://expres.ua/health/2017/09/13/261808-persha-medychna-dopomoga-ne-nashkodyty>
<https://pmgroup.org.ua/training-and-courses/>